

28.12.2014

"Lorenzettijev kist: Više upravljanja, manje vladanja"

Autor: Zvezdan Živković

Istraživački Think Thank centar Populari nedavno je objavio posljednji izvještaj pod nazivom "Lorenzettijev kist: Više upravljanja, manje vladanja". Uzimajući za primjer aktuelni problem pasa lualica u Sarajevu, Populari je napravio priču o sistematskom urušavanju gradova u Bosni i Hercegovini, uslugâ i servisâ na koje bh. građani polažu pravo.

Namjera ovog izvještaja je prikazati posljedice lošeg upravljanja u BiH, a što je među akutnijim problemima, kaže direktorka centra Populari **Alida Vračić**.

Obradili ste pitanje neredovnog vodosnadbijevanja, zagađenosti vazduha, kvalitete javnog gradskog prevoza i možda ono što je očito - problem napuštenih pasa na ulicama bh. gradova. Gospođo Vračić, šta je motivisalo Istraživački centar Populari da sačini ovakav izvještaj?

Vračić: Ono što građani vide i osjete na svojoj koži, potpuno je drugačije od onoga o čemu se razgovara - uglavnom - u političkim krugovima. Svi smo počeli nekako da patimo od apstraktnih, 'velikih' političkih tema – o promjeni Ustava, o presudama Suda za ljudska prava, o svim stvarima koje, u principu, ne čine naš život najdirektnije.

Građani Sarajeva u ovom trenutku su suočeni sa mnoštvom problema koji su vezani za čistu egzistenciju i normalan život. Još se uvijek uredno plaćaju servisi za koje nema nikakve garancije da će biti isporučeni. Mi tu imamo nekoliko primjera. Jedan je i zagađenost vazduha, smog u Sarajevu koji je trenutno dostigao svoju najveću razinu.

Zatim - vodosnadbijevanje. Imamo niz studija koje su već napravljene i novci koji su posuđeni, međutim, ništa se ne dešava po tom pitanju, ništa nije sanirano.

Imate vrlo često redukcije vode u glavnom gradu, koji važi upravo za jednog najbogatijeg vodom kao prirodnim resursom. No, mi smo odlučili da se bavimo problemom koji je vrlo, vrlo očit, čak i onome ko prvi put dođe u grad - psi lualice na ulicama Sarajeva. Problem je eskalirao i nastavlja da muči građane Sarajeva.

Svi su, na neki način, u lošoj poziciji, i psi koji su na ulicama, i ljudi koji su počeli da ih se jako boje. Imate samo ove godine oko 700 ugriza koji su prijavljeni, a šta je s onim koji nisu prijavljeni? Zato smo mislili da bi naš najbolji doprinos bio kad bismo obradili temu koja tako najneposrednije utiče na naše živote i tiče nas se, a nema puno veze s visokom politikom.

Posljednji izvještaj Populari-ja nosi naziv "Lorenzettijev kist: Više upravljanja, manje vladanja"? Rastumačite nam - zašto "Lorenzettijev kist"?

Vračić: Našli smo jednu vrlo interesantnu analogiju s onim kako je nekada izgledalo vladanje. Mi zagovaramo manje vladanja a više upravljanja i mislimo da našoj zemlji treba više menadžera nego ljudi koji se nalaze na političkim pozicijama. Iznijeli smo neke podatke Centara civilnih inicijativa koji je to broj ljudi koji nas vodi kao društvo i šta bi oni trebalo da rade, a kako je izostavljen potpuno taj dio dobrog menadžerstva, dobrog upravljanja.

Analogija je došla od freske negdje iz 17. stoljeća - naslikana je jedna idila, utopijsko društvo u kojem sve funkcioniše, svi se raduju, nasuprot freske koja prikazuje lošu vladavinu, gdje vladaju obmana, zlo, očaj, i odražava se direktno na građane.

Da li vas je i to punukalo da u Izvještaju imate ilustraciju na kojoj psi upravljaju društvom?

Vračić: Da, ilustracija je trebala da bude polusmiješna i vrlo učinkovita, u smislu da razumijemo šta želimo da kažemo, pa onda imate pse koji voze javni prevoz, pa pse koji upravljaju vodosnabdijevanjem, imate pse koji su prodavači na pijaci.

Htjeli smo da bude smiješno, ali i da poruka bude jasna, da su građani, koji su po svim anketama nezadovoljni uslugama koje dobiju, vrlo nespremni da kažu nešto vezano za to, da izađu na demonstracije, da traže od vlada da im isporuče nešto – mislim na sve vlade, na one koje neposredno na terenu trebaju da nam omoguće neki normalan život.

Kako komentarišete dugogodišnju uspavanost ne samo Sarajlija nego i građana drugih gradova Bosne i Hercegovini koji, iako imaju probleme, ne izađu na ulice i zahtijevaju od nadležnih da ih riješe?

Vračić: Mislim da će se to morati promijeniti jer ne vidim nikakav drugi mehanizam kako bismo napravili pritisak na naše vlade da zaista nešto ispostave od onog što je obećano, a za što mi, na kraju krajeva, plaćamo.

Ljudi zaboravljaju da su sebe ugradili u te sisteme, da ti sistemi ne postoje od juče. Imate generacije naših roditelja, starije generacije, koje su itekako davale za to, ulagale u to, a na kraju, dopuštamo da se sve to raspada oko nas. Ja sam prilično sigurna da se mora desiti neki preokret, da će ljudi tražiti da dobiju više, ali ne mogu da predvidim kad će se to desiti. Naš je doprinos kroz ovaj izvještaj da ih pozovemo da ne pristanu na ono što trenutno dobijaju, jer to je zaista ispod svakog minimuma.

Možda, kao zaključak, da nam kažete kakav Bosna i Hercegovina ostavlja utisak u spoljnoj politici ako nije u stanju riješiti neka svoja elementarna pitanja, a kamoli ona koja kočje pristup ka Evropskoj uniji?

Vračić: Mislim da je to priča sa dva kraja. Mislim da su i Bosna i Hercegovina i međunarodna zajednica učesnici u tom procesu. S jedne strane, nama je nametnuto jako mnogo stvari koje bismo trebali da ispunimo, a da nam nisu ispunjene one osnovne, koje čine naš život, a s druge strane, mi malo činimo da odredimo sami svoje prioritete. Proces mora da ide paralelno.

Mi ne možemo da odustanemo od velikih aspiracija kao što su pridruživanje Evropskoj uniji i ispunjavanje presuda Suda za ljudska prava, ali istovremeno moramo da mislimo i o stvarima koje su nama najimantnije, koje čine naš život, tako da mislim da tračnica mora biti sa dva kolosjeka, da idemo uporedo s tim. Ne radi se o ostavljanju utiska na 'njih' ili na 'nas', jer je to proces u kojem smo svi zajedno.

Neke stvari koje smo do sad imali od strane međunarodne zajednice možda i nisu bile najprioritetnije za nas jer smo imali neke druge stvari za rješavanje. U svakom slučaju, možda treba sa nekim novim planom, ovim od strane Velike Britanije i Njemačke, da se stvari revidiraju, a istovremeno da građani razmisle o tome šta oni žele od svojih vlada – mislim na vlade koje su njima najbliže, znači, od općina, preko gradova, pa do kantona i države.